

Šiaurės Airija

Nukentėjusiųjų teisės baudžiamosiose bylose - Šiaurės Airija

Jeigu **nukentėjote nuo nusikaltimo**, teisės aktais jums suteiktos tam tikros individualios teisės iki teismo proceso (teisminio bylos nagrinėjimo), jo metu ir jam pasibaigus. Taip pat galite naudotis įvairių formų pagalba ir jums gali būti suteikta teisė reikalauti nusikaltimu padarytos žalos atlyginimo.

Baudžiamasis procesas Šiaurės Airijoje pradedamas nusikalstamos veikos tyrimu, kurio metu policija renka įrodymus. Policijai užbaigus nusikalstamos veikos tyrimą, byla perduodama prokuratūrai. Prokuroras išnagrinėja, ar įtariamojo atžvilgiu yra pakankamai įrodymų, kad būtų pagrįstų perspektyvų jį nuteisti, ir ar baudžiamasis persekiojimas jo atžvilgiu atitinka viešąjį interesą. Jeigu prokuroras nusprendžia, kad baudžiamasis persekiojimas neturėtų būti vykdomas, byla nutraukiama. Kitais atvejais prokuroras parengia bylą teismo posėdžiui ir teikia kaltinimus teisme. Bet kuriuo atveju jums praneš apie prokuratūros sprendimą ir, jeigu byla bus perduodama į teismą, su jumis bus susisiekiama ir jums bus nurodyta teismo posėdžio data.

Nesunkių nusikaltimų bylos nagrinėjamos magistratų teismuose (angl. *Magistrates' Courts*). Sunkesnių nusikaltimų (pvz., išžaginimo arba plėšimo) bylas nagrinėja teisėjas ir prisiekusieji Karūnos teisme (angl. *Crown Court*). Prisiekusiuosius sudaro 12 asmenų, atsitiktine tvarka parinktų iš rinkėjų registro, kurie išklauso teisminio bylos nagrinėjimo metu pristatytus įrodymus ir nusprendžia, ar kaltinamasis yra kaltas padaręs nusikalstamą veiką. Teisėjas teisminio bylos nagrinėjimo metu sprendžia teisės klausimus, pvz., ar leidžiama pateikti tam tikrus įrodymus. Teisminio bylos nagrinėjimo pabaigoje, jeigu prisiekusieji nusprendžia, kad kaltinamasis yra kaltas, teisėjas pagal teisės aktus už nusikalstamą veiką skiria bausmę.

Norėdami rasti reikiamą informaciją, spustelėkite toliau pateiktas nuorodas

- [☞ 1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės](#)
- [☞ 2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teisminio nagrinėjimo metu](#)
- [☞ 3 - Mano teisės pasibaigus teisminiam nagrinėjimui](#)
- [☞ 4 - Kompensacija](#)
- [☞ 5 - Mano teisės į paramą ir pagalbą](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. **Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.**

Paskutinis naujinimas: 14/03/2019

1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės

Kokią informaciją, įvykus nusikaltimui, man suteiks valdžios institucija (pvz., policija, prokuroras), man dar nė nepranešus apie nusikaltimą?

Turite teisę gauti rašytinę informaciją apie tai, ko tikėtis iš baudžiamosios teisenos sistemos, pvz., informacinį lankstinuką nukentėjusiesiems, arba interneto svetainės, kurioje yra ta informacija, duomenis.

Priklausomai nuo nusikaltimo, jūsų asmeninių aplinkybių arba informacijos aktualumo tam tikru nusikalstamos veikos tyrimo arba baudžiamojo proceso etapu, nuo pat pirmojo jūsų kontakto su policija jums turi būti suteikta ši informacija:

- kur ir kaip gauti konsultaciją arba paramą, įskaitant galimybes gauti medicinos pagalbą, specialistų pagalbą (pvz., psichologinę paramą) ir alternatyvų būstą;
- kaip pranešti apie nusikalstamą veiką ir į ką kreiptis, jeigu turite klausimų dėl bylos;

- kaip siekti žalos atlyginimo;
- kokia tvarka galima pasinaudoti, jeigu nukentėjusysis yra ne Šiaurės Airijoje;
- kokia yra galimybė pasinaudoti vertimo žodžiu ir raštu paslaugomis;
- kaip pateikti skundą dėl paslaugos teikėjo;
- kokia yra galimybė pasinaudoti atkuriamojo teisingumo paslaugomis;
- kaip gauti išlaidų, kurias patyrėte būdamas liudytojas baudžiamajame procese, atlyginimą.

Paramos aukoms paslaugomis turite teisę naudotis bet kuriuo metu, neatsižvelgiant į tai, ar pranešėte apie nusikaltimą, taip pat pasibaigus nusikalstamos veikos tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui.

Negyvenu ES šalyje, kurioje įvykdytas nusikaltimas (ES ir ne ES piliečiai). Kaip saugomos mano teisės?

Turite teisę gauti Nukentėjusiųjų chartijoje (angl. *Victim Charter*) išdėstytas paslaugas, jeigu nusikaltimas buvo įvykdytas Šiaurės Airijoje arba jeigu paslaugos yra susijusios su baudžiamuoju procesu, kuris vyksta Šiaurės Airijoje. [1]

[1] *Teisė gauti kompensavimo tarnybų kompensaciją gali priklausyti nuo jūsų gyvenamosios vietos arba pilietybės, nebent aiškiai nustatoma, kad nukentėjote nuo prekybos žmonėmis arba jums buvo suteiktas prieglobstis, humanitarinė apsauga arba leidimas laikinai gyventi šalyje.*

Kokią informaciją gausiu, jei pranešiu apie nusikaltimą?

Iš policijos turite teisę gauti šią informaciją:

- rašytinį patvirtinimą, kad pranešėte apie nusikaltimą, įskaitant pagrindinę informaciją apie nusikaltimą. Rašytinis patvirtinimas galėtų būti laiško, elektroninio pranešimo, pvz., e. pašto žinutės ar tekstinio pranešimo, formos arba galėtų būti parašytas ranka. Galite prašyti tokio patvirtinimo nesiųsti. Jeigu policija mano, kad siunčiant rašytinį patvirtinimą jums gali būti pakenkta (pavyzdžiui, smurto namuose atvejais), jie gali sutikti jo nesiųsti;
- aiškų paaiškinimą, ko tikėtis iš baudžiamosios teisenos sistemos, kai pranešate apie nusikaltimą arba kai su jumis, kaip nukentėjusiuoju, susisiekama atliekant nusikalstamos veikos tyrimą;
- įvertinimą, ar pageidaujate paramos, ir jeigu taip, tai kokios pagalbos ar paramos jums gali prireikti. tai padės nustatyti, ar priklausote vienai iš trijų kategorijų nukentėjusiųjų, kuriems gali prireikti papildomos paramos, ir nustatyti, ar jums gali būti skirtos specialiosios priemonės ir kiek jos jums gali būti naudingos. Policijos pavedimu paramos aukoms tarnybos gali atlikti išsamesnį įvertinimą;
- rašytinę informaciją, ko tikėtis iš baudžiamosios teisenos sistemos, pvz., informacinį lankstinuką nukentėjusiesiems, arba interneto svetainės, kurioje pateikiama ta pati informacija, duomenis – kuo greičiau, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie nusikaltimą arba nuo to momento, kai vykstant tyrimui su jumis buvo užmegztas ryšys kaip su nukentėjusiuoju;
- informaciją, kaip dažnai būsite informuojamas apie bylos eigą po pokalbio su policija;
- nepagrįstai nedelsiant – sprendimo nevykdyti nusikalstamos veikos tyrimo paaiškinimą;
- konsultaciją, kai bylos tyrimas baigiamas nepateikus kaltinimų nė vienam asmeniui, ir motyvų paaiškinimą.

Turite teisę iš policijos gauti informaciją apie paramos aukoms tarnybas, įskaitant jų kontaktinius duomenis, kad bet kuriuo metu galėtumėte į jas kreiptis paramos.

Turite teisę, kad policija be nepagrįsto delsimo jums pateiktų toliau nurodytą informaciją ir paaiškintų motyvus, kai įtariamasis:

- suimamas;
- apklausiamas jį informavus apie jo teises;
- paleidžiamas nepateikus kaltinimų;
- paleidžiamas policijai gavus užstatą arba jeigu pakeičiamos arba panaikinamos policijos užstato sąlygos.

Ar turiu teisę gauti nemokamas vertimo žodžiu ar raštu paslaugas (kai kreipiuosi į policiją ar kitas institucijas, arba tyrimo ar teismo nagrinėjimo metu)?

Jeigu anglų kalbos nesuprantate arba ja nekalbate, turite teisę prašyti vertimo žodžiu į kalbą, kurią suprantate:

- kai pranešate apie nusikalstamą veiką [1];
- kai jus apklausia policija ir
- kai duodate liudytojo parodymus.

Jeigu anglų kalbos nesuprantate arba ja nekalbate, turite teisę prašyti raštu išversti toliau nurodytą informaciją:

- rašytinį nusikaltimo, apie kurį pranešta, patvirtinimą;
- jeigu apklausos tikslais arba teismo posėdyje būtina susipažinti su konkrečiu jums atskleistu dokumentu – atitinkamų dokumentų dalių kopiją;
- dokumentą, kuriuo jūs informuojamas apie teismo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą ir
- baudžiamojo proceso rezultatus, kai pagal šį kodeksą turite tam teisę, ir, kai įmanoma, bent jau sprendimų motyvų santrauką.

[1] Jeigu anglų kalbos nesuprantate arba ja nekalbate turite teisę pranešti apie nusikaltimą jums suprantama kalba arba naudodamiesi reikiama lingvistine pagalba.

Kaip valdžios institucija užtikrina, kad suprasčiau ir būčiau suprastas (jei esu vaikas; jei turiu negalią)?

Pagal Nukentėjusiųjų chartiją paslaugų teikėjai privalo su jumis bendrauti paprasta ir suprantama kalba, imdamiesi reikiamų priemonių (pvz., naudodamiesi sistema *EasyRead*, Brailio raštu arba registruoto tarpininko paslauga), kad padėtų jums suprasti ir būti suprastam. Svarstydami tinkamas priemones, paslaugų teikėjai turi atsižvelgti į asmeninius bruožus, galinčius turėti poveikio jūsų gebėjimui suprasti ir būti suprastam.

Galima gauti įvairių informacinių lankstinukų įvairiais formatais, kuriuose vartojama paprasta kalba.

Paramos aukoms tarnybos

Kas teikia paramą aukoms?

Nukentėjusiųjų chartijos 76 straipsnyje numatyta nukentėjusiųjų teisė naudotis paramos aukoms paslaugomis neatsižvelgiant į tai, ar jie pranešė apie nusikaltimą policijai. Chartija taikoma ir organizacijoms *Victim Support NI* bei *National Society for the Prevention of Cruelty to Children*(NSPCC) Jauno amžiaus liudytojų tarnybai. NSPCC atveju teisės taikomos tik tuo atveju, jei vaikas arba jauno amžiaus asmuo turi duoti parodymus teisme. NSPCC paramos paslaugos gali būti teikiamos ir chartijoje nenumatytais atvejais, pvz., Vaikų linijos paslaugos.

Ar policija mane automatiškai nukreips į paramos aukoms tarnybą?

Policija jums paaiškins, kad, kai jūs pranešite apie nusikaltimą, jie automatiškai perduos jūsų duomenis paramos aukoms tarnyboms. Turite teisę prašyti policijos neperduoti jūsų duomenų paramos aukoms tarnyboms.

Kaip saugomas mano privatumas?

Kai pagal Nukentėjusiųjų chartiją paslaugų teikėjai privalo bendrai naudotis informacija, jie privalo tai daryti veiksmingai, vykdydami savo prievolę, numatytas 1998 m. Duomenų apsaugos įstatyme (angl. *Data Protection Act 1998*) ir kituose aktuose.

Ar tam, kad man būtų suteikta aukoms skiriama parama, prieš tai turiu pranešti apie nusikaltimą?

Ne, paramos aukoms paslaugomis turite teisę naudotis bet kuriuo metu, neatsižvelgiant į tai, ar pranešėte apie nusikaltimą, taip pat pasibaigus nusikalstamos veikos tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui

Asmens apsauga, jei man kyla pavojus

Kokio pobūdžio apsaugos esama?

Jeigu nukentėjusysis praneša apie nusikaltimą paslaugų teikėjui, atsakingam už nusikalstamų veikų tyrimą, paslaugų teikėjas turi užtikrinti, kad nukentėjusysis būtų individualiai įvertintas siekiant nustatyti konkrečius apsaugos poreikius ir tai, ar nukentėjusiajam būtų naudingos konkrečios apsaugos priemonės arba specialiosios priemonės per apklausą ar specialiosios priemonės duodant parodymus, ir kiek tos priemonės būtų naudingos.

Įvertinimo pobūdis priklauso nuo visų aplinkybių, įskaitant nusikaltimo sunkumą ir nukentėjusiojo patirtos akivaizdžios žalos laipsnį. Atliekant įvertinimą turi būti atsižvelgiama į nukentėjusiojo asmeninius bruožus, jo požiūrį ir nusikaltimo pobūdį bei aplinkybes.

Jeigu, atlikęs individualų įvertinimą, paslaugų teikėjas nustato, kad nukentėjusysis turi specialių apsaugos poreikių ir jam būtų naudingos konkrečios apsaugos priemonės per apklausą, už nusikalstamos veikos tyrimą atsakingas paslaugų teikėjas, atsižvelgdamas į operatyvines ir praktines kliūtis, taip pat turi užtikrinti šiuos dalykus:

- jeigu įmanoma, užtikrinti, kad visas nukentėjusiojo apklausas atliktų tas pats asmuo, nebent taip būtų pakenkta tinkamam nusikalstamos veikos tyrimo atlikimui;
- užtikrinti, kad apklausa prireikus vyktų šiam tikslui skirtose arba pritaikytose patalpose;
- užtikrinti, kad apklausas atliktų kvalifikuoti šiuo tikslu apmokyti specialistai arba kad apklausos būtų atliekamos per juos, ir
- užtikrinti, kad seksualinio smurto, smurto dėl lyties ar smurto namuose atvejais nukentėjusiesiems būtų suteikta galimybė būti apklausiamiems tos pačios lyties asmens. Jeigu įmanoma, bet kurį tokį prašymą reikėtų patenkinti, nebent tikėtina, kad jį patenkinus bus pakenkta tinkamam nusikalstamos veikos tyrimo atlikimui.

Mažai tikėtina įtariamąjį pabėgimo iš karamojo kalnimo vietos atveju policija, sužinojusi apie pabėgimą arba gavusi apie jį pranešimą iš įkalnimo įstaigos, jei tik įmanoma, jums praneš apie pabėgimą ir apie visas priemones, kurių buvo imtasi jums apsaugoti, jeigu vertinama, kad įtariamasis jums kelia didelę žalos padarymo riziką.

Kas gali man suteikti apsaugą?

Jeigu nukentėjusysis praneša apie nusikaltimą paslaugų teikėjui, atsakingam už nusikalstamų veikų tyrimą, šis turi užtikrinti, kad nukentėjusysis būtų individualiai įvertintas siekiant nustatyti konkrečius apsaugos poreikius. Dažniausiai tai bus policija.

Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų, ar nusikaltimo vykdytojas man negali padaryti daugiau žalos?

Visi nuo nusikalstamų veikų nukentėję asmenys turi teisę, kad policija įvertintų jų galimus poreikius ar reikalingą paramą, įskaitant tai, ar jiems būtų naudinga taikyti specialiąsias priemones, ir kiek tai būtų naudinga. Šio įvertinimo trukmė ir turinys priklauso nuo nusikaltimo sunkumo ir jūsų individualių poreikių. Atliekant įvertinimą bus atsižvelgta į jūsų asmenines savybes, nusikaltimo pobūdį bei aplinkybes ir į jūsų požiūrį. Kuo daugiau informacijos galėsite suteikti įvertinimo metu, tuo labiau paramos lygis bus pritaikytas prie jūsų individualių poreikių.

Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų, ar baudžiamosios teisenos sistema (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu) man negali padaryti daugiau žalos?

Visi nuo nusikalstamų veikų nukentėję asmenys turi teisę, kad policija įvertintų jų galimus poreikius ar reikalingą paramą, įskaitant tai, ar jiems būtų naudinga taikyti specialiąsias priemones, ir kiek tai būtų naudinga. Šio įvertinimo trukmė ir turinys priklauso nuo nusikaltimo sunkumo ir jūsų individualių poreikių. Atliekant įvertinimą bus atsižvelgta į jūsų asmenines savybes, nusikaltimo pobūdį bei aplinkybes ir į jūsų požiūrį. Kuo daugiau informacijos galėsite suteikti įvertinimo metu, tuo labiau paramos lygis bus pritaikytas prie jūsų individualių poreikių.

Kokia apsauga numatyta ypač pažeidžiamoms aukoms?

Pagal Nukentėjusiųjų chartiją jūs turite teisę gauti didesnę paramą kaip pažeidžiamas nukentėjusysis [1], jeigu tikėtina, kad jūsų įrodymų kokybė pablogės, nes turite:

- psichinės sveikatos problemų;
- mokymosi arba bendravimo sunkumų;
- neurologinį sutrikimą arba
- fizinę negalią.

[1] Tai grindžiama 1999 m. Įsakymo dėl įrodymų baudžiamosiose bylose (Šiaurės Airija) (angl. Criminal Evidence (Northern Ireland) Order 1999) 4 straipsnyje išdėstytais kriterijais, pagal kuriuos teismas nustato, ar liudytojas yra tinkamas, kad jam būtų taikomos specialiosios priemonės.

Esu nepilnametis. Ar turiu specialių teisių?

Pagal Nukentėjusiųjų chartiją turite teisę gauti didesnę paramą kaip pažeidžiamas nukentėjusysis [1], jeigu nusikalstamos veikos padarymo metu jums nėra suėję 18 metų. Tai apima tinkamumą taikyti specialiąsias priemones, jeigu duodate parodymus teisme.

[1] Tai grindžiama 1999 m. Įsakymo dėl įrodymų baudžiamosiose bylose (Šiaurės Airija) 4 straipsnyje išdėstytais kriterijais, pagal kuriuos teismas nustato, ar liudytojas yra tinkamas, kad jam būtų taikomos specialiosios priemonės.

Mano šeimos narys mirė įvykdžius nusikaltimą. Kokios mano teisės?

Mirusiųjų artimieji giminaičiai pagal Nukentėjusiųjų chartiją turi teisę gauti paslaugas kaip nukentėjusieji nuo sunkiausio nusikaltimo.

Mano šeimos narys buvo nusikaltimo auka. Kokios mano teisės?

Neįgaliems nukentėjusiesiems arba nukentėjusiesiems, kurie nusikaltimo metu buvo taip sunkiai sužaloti, kad negali bendrauti, skiriamas atstovas šeimai.

Jeigu turite negalią arba nusikaltimo metu buvote taip sunkiai sužalotas, kad negalite bendrauti, jūs arba jūsų artimieji giminaičiai turi teisę paskirti atstovą šeimai, kuris, kaip bendras kontaktinis asmuo, gautų Nukentėjusiųjų chartijoje numatytas paslaugas.

Nukentėjusiojo, kuriam nėra suėję 18 metų, vienas iš tėvų arba globėjas.

Jeigu esate nukentėjusysis, kuriam nėra suėję 18 metų, paprastai paslaugas pagal Nukentėjusiųjų chartiją turi teisę gauti vienas iš jūsų tėvų arba globėjas. [1]

[1] Nebent vieno iš jūsų tėvų ar globėjo atžvilgiu vykdomas nusikalstamos veikos tyrimas arba policija jam yra pateikusi kaltinimą nusikaltimu, arba jeigu, remiantis pagrįsta dalyvaujančio paslaugų teikėjo nuomone, vieno iš jūsų tėvų arba globėjo teisė priimti tokias paslaugas neatitinka jūsų interesų.

Ar galiu pasinaudoti tarpininkavimo paslaugomis? Kokios taikomos sąlygos? Ar būsiu saugus vykstant tarpininkavimo procesui?

Atkuriamojo teisingumo tikslas yra padėti atitaisyti nusikaltimu padarytą žalą (įskaitant psichinę ir emocinę žalą). Visi atkuriamojo teisingumo metodai yra visiškai savanoriški – neprivalote dalyvauti, šiuos metodus taikyti padeda kvalifikuotas tarpininkas. Atkuriamasis teisingumas gali reikšti, kad jums ir nusikaltimo vykdytojui teks palaikyti tiesioginius arba netiesioginius ryšius. Šie ryšiai gali būti palaikomi raštu, žodžiu arba faktinio susitikimo būdu. Visos šalys turi galimybę išdėstyti tai, kas įvyko, ir paaiškinti nusikalstamos veikos poveikį. Prieš tai atitinkamas paslaugų teikėjas jus parengs, siekdamas užtikrinti, kad jūs jaustumėtės remiamas.

Bus imamas tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad procesas, kuriame sutinkate dalyvauti, būtų saugus; bet kuriame jūsų ir nusikaltimo vykdytojo susitikime visada dalyvaus kvalifikuotas tarpininkas. Jeigu nusikaltimo vykdytojas pripažino kaltę ir nori dalyvauti susitikime arba su jumis bendrauti, jums gali atsirasti galimybė nusikaltimo vykdytojui paaiškinti, kokį poveikį jums turėjo incidentas. Tada galite siekti atsiprašymo arba susitarti dėl veiksmų, kuriuos nusikaltimo vykdytojas turi atlikti siekdamas atitaisyti padarytą žalą.

Kur galiu rasti teisės aktą, kuriame išdėstytos mano teisės?

Pagal Šiaurės Airijos 2015 m. Teisingumo įstatymo (angl. *Justice (Northern Ireland) Act*) 31 straipsnio 2 dalį Teisingumo Departamentas Šiaurės Airijos Asamblėjai pateikė Nukentėjusiųjų chartiją.

Nukentėjusiųjų chartijoje išdėstytos paslaugos, kurias Šiaurės Airijoje nukentėjusiesiems teikia pagrindinės baudžiamosios teisenos organizacijos ir kitos atitinkamas funkcijas atliekančios organizacijos. Šios organizacijos paminėtos kaip „paslaugų teikėjai“.

Nukentėjusiųjų chartijoje numatytos teisės taikomos visiems nukentėjusiesiems, neatsižvelgiant į jų gyvenamąją vietą.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 14/03/2019

2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu.

Kaip galiu pranešti apie nusikaltimą?

Pirmiausia turėtumėte apie nusikaltimą pranešti policijai.

Tai galite padaryti toliau nurodytais būdais.

Skubiu atveju. Kai reikia skubios pagalbos, skambinkite numeriu 999 arba 18000 tekstinio telefono naudotojams. Skubus atvejis yra tada, kai padarytas sunkus sužalojimas arba nusikaltimas yra daromas, o įtariamieji yra nusikaltimo vietoje.

Skubiu atveju naudojama SMS tekstinė paslauga. Siekdama padėti tam tikrą negalią turintiems asmenims skubiais atvejais susisiekti su policija, policija tvarko skubiais atvejais siunčiamų SMS tekstinių žinučių registracijos sistemą. Ši paslauga sudaro policijai galimybę perduoti pagalbos prašymus priešgaisrinei tarnybai ir greitosios pagalbos tarnybai. Ši paslauga prieinama tik iš anksto užregistruotiems naudotojams, kurie užpildė prašymo formą (daugiau informacijos ir prašymo forma pateikta policijos interneto svetainėje <http://www.psni.police.uk/>).

Neskubiu atveju. Kai dėl incidento skubios pagalbos nereikia, skambinkite telefono numeriu 101.

Nusikaltimas dėl neapykantos. Kai dėl incidento skubios pagalbos nereikia, skambinkite telefono numeriu 101, tada rinkite 2.

Minėti būdai yra galimi greta kitų šiame skirsnyje išdėstytų pranešimo apie nusikaltimą būdų.

Trečiųjų šalių pranešimai. Jeigu jūs tikrai nenorite arba negalite pats pranešti apie nusikaltimą, už jus tai gali padaryti kas nors kitas, pvz., šeimos narys arba savanorių organizacija. Jie užmegs pradinį ryšį su policija. Vėliau į procesą jūs vis tiek būsite įtrauktas.

Skambinkite į savo vietinę policijos nuovadą. Jeigu dėl incidento skubios pagalbos nereikia, apie jį taip pat galite pranešti savo vietinėje policijos nuovadoje jos darbo metu.

Apie nusikaltimą taip pat galima pranešti toliau nurodytais būdais.

Per organizaciją Crimestoppers. Jeigu nenorite nurodyti savo pavardės, galite apie nusikaltimą pranešti anonimiškai, paskambinęs labdaros organizacijos *Crimestoppers* pagalbos linijos telefono numeriu 0800 555 111. Ši tarnyba nepriklauso policijai.

Incidentas uoste arba oro uoste. Jeigu incidentas įvyko Belfasto tarptautinio oro uosto arba Belfasto uosto teritorijoje, turėtumėte susisiekti su Belfasto tarptautinio oro uosto policija telefono numeriu 028 9448 4400 (plėtinys 4412) / mobilusis 077 1081 9183 arba su Belfasto uosto policija telefono numeriu 028 9055 3000. Jeigu įvyko didelis incidentas arba buvo padarytas sunkus nusikaltimas, pvz., nužudymas, teroro aktas arba ginkluotas plėšimas, apie juos taip pat galima pranešti Šiaurės Airijos policijos tarnybai. Belfasto miesto oro uoste įvykusius incidentus tiria Šiaurės Airijos policijos tarnyba, su kuria galima susisiekti pirmiau minėtais kontaktiniais numeriais.

Policijos ombudsmenas. Jeigu manote, kad nusikaltimą padarė policijos pareigūnas, turėtumėte apie jį pranešti policijos ombudsmenui, kuris atliks tyrimą ir gali teikti rekomendacijas viešojo baudžiamojo persekiojimo direktoriui (angl. *Director of Public Prosecutions*) dėl baudžiamojo persekiojimo.

Kaip galiu sužinoti, kas vyksta šioje byloje?

Jeigu esate nukentėjusysis, turite teisę, kad policija nepagrįstai nedelsdama jums pateiktų toliau nurodytą informaciją ir paaiškintų motyvus, kai įtariamasis:

- suimamas;
- apklausiamas jį informavus apie jo teises;
- paleidžiamas nepateikus kaltinimų;
- paleidžiamas policijai gavus užstatą arba jeigu pakeičiamos arba panaikinamos policijos užstato sąlygos.

Turite teisę, kad policija, gavusi toliau nurodytą informaciją, nepagrįstai nedelsdama ją pateiktų jums:

- pirmojo teismo posėdžio datą, laiką ir vietą;
- jeigu įtariamasis paleidžiamas už policijos gautą užstatą, kad atvyktų į teismą – informaciją apie užstato sąlygas ir šių užstato sąlygų pakeitimus.

Ar turiu teisę gauti teisinę pagalbą (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu)? Kokiomis sąlygomis?

Nukentėjusieji ir liudytojai nėra baudžiamojo proceso šalys, todėl jiems Šiaurės Airijoje teisinė pagalba neteikiama.

Ar galiu prašyti kompensuoti išlaidas (patirtas dėl dalyvavimo tyrime ir (arba) teismo nagrinėjimo procese)? Kokiomis sąlygomis?

Jeigu iš jūsų reikalaujama atvykti į teismą ir duoti parodymus, jums gali tekti susimokėti už tam tikrus dalykus, pvz., kelionę. Galite prašyti, kad jums šiuos pinigus grąžintų. Išlaidų atlyginimui taikomi laiko apribojimai ir standartiniai kelionės ir pragyvenimo išlaidų tarifai, taip pat didžiausios per dieną prarastų pajamų sumos. Nekompensuojamos išlaidos už pareiškimą policijai apie nusikalstamą veiklą.

Informacija apie tai, kaip ir kokiomis sąlygomis prokuratūra gali kompensuoti išlaidas, ir taikomi tarifai išdėstyti adresu <http://www.ppsni.gov.uk/Publications-7873.html>.

Ar galiu pateikti skundą, jei mano byla bus nutraukta jos neperdavus teismui?

Jeigu prokuratūra priima sprendimą nevykdyti baudžiamojo persekiojimo, o jūs su šiuo sprendimu nesutinkate, turite teisę prašyti, kad prokuratūros sprendimas būtų peržiūrėtas.

Teisė reikalauti, kad prokuratūros sprendimas nevykdyti baudžiamojo persekiojimo būtų peržiūrėtas, taikoma neatsižvelgiant į nusikaltimo rūšį ar galimą teismo instanciją. Jeigu sprendimą nevykdyti baudžiamojo persekiojimo priima viešojo baudžiamojo persekiojimo direktorius (angl. *Director of Public Prosecutions*) ir to sprendimo negali peržiūrėti aukštesnės pakopos valdžios institucija, sprendimą gali peržiūrėti viešojo baudžiamojo persekiojimo direktorius. Daugiau informacijos apie teisę į peržiūrą ir jos įgyvendinimą galima rasti adresu <http://www.ppsni.gov.uk/>.

Ar galiu dalyvauti teismo nagrinėjimo procese?

Jeigu ką nors žinote apie incidentą, jūs galite būti paprašyta duoti parodymus teisme prokuratūros arba gynybos advokatų pusėje.

Koks yra mano oficialus statusas teisingumo sistemoje? Pavyzdžiui, ar aš esu ar galiu pasirinkti aukos, liudytojo, civilinės šalies arba privataus kaltintojo statusą?

Pagal Nukentėjusiųjų chartiją nukentėjusysis – tai:

- asmuo, kuris tiesiogiai dėl nusikalstamos veikos patyrė žalą, įskaitant fizinę, psichinę ar emocinę žalą arba ekonominius nuostolius;
- asmens, kuris mirė tiesiogiai dėl nusikalstamos veikos, artimasis giminaitis.

Jeigu ką nors žinote apie incidentą, jūs galite būti paprašyta duoti parodymus teisme prokuratūros arba gynybos advokatų pusėje. Jeigu pažįstate vieną iš byloje dalyvaujančių asmenų, jūs galite paprašyti (paprastai gynybos advokatas) duoti parodymus minėto asmens charakteristikai pateikti. Bet kuriuo atveju jūsų parodymai gali būti itin svarbūs siekiant užtikrinti, kad kaltinamasis būtų nuteistas arba išteisintas.

Kokios yra mano su šiuo statusu susijusios teisės ir pareigos?

Nukentėjusiųjų teisės išdėstytos Nukentėjusiųjų chartijoje. Ji pateikta čia: <https://www.justice-ni.gov.uk/publications/victim-charter>

Jeigu tapote nusikalstamos veikos liudytoju, tačiau nesate nukentėjusysis, galite naudotis Liudytojų chartijoje numatytomis teisėmis. Ji pateikta čia: <https://www.justice-ni.gov.uk/publications/witness-charter>.

Ar teismo nagrinėjimo metu galiu padaryti pareiškimą ar pateikti liudijimą? Kokiomis sąlygomis?

Jeigu ką nors žinote apie incidentą, jūs galite būti paprašyta duoti parodymus teisme prokuratūros arba gynybos advokatų pusėje. Jeigu pažįstate vieną iš byloje dalyvaujančių asmenų, jūs galite paprašyti (paprastai gynybos advokatas) duoti parodymus minėto asmens charakteristikai pateikti.

Jeigu esate nukentėjusysis, asmeninis nukentėjusiojo pareiškimas suteikia jums galimybę savo žodžiais paaiškinti, kokį poveikį jums turėjo nusikaltimas – fizinį, emocinį, finansinį ar kitokį. Šis pareiškimas yra kitoks negu liudytojo parodymai apie tai, kas įvyko tuo metu, pvz., apie tai, ką matėte ar girdėjote.

Turite teisę, kad jums pasiūlytų pateikti asmeninį nukentėjusiojo pareiškimą, kai tik priimamas sprendimas kieno nors atžvilgiu vykdyti baudžiamąjį persekiojimą.

Asmeninis nukentėjusiojo pareiškimas suteikia jums galimybę būti išgirstam baudžiamosios teisenos procese. Tačiau neturėtumėte dėstyti savo požiūrio į kaltinamąjį, į bet kurias kitas nusikalstamas veikas ar įtariamą nusikalstamas veikas arba bausmę, kuri, jūsų nuomone, turėtų būti paskirta. Todėl, kad dėstyti tokį požiūrį teisme neleistina. Prieš pateikiant pareiškimą teisėjui, prokuratūra iš jo pašalins bet kurią informaciją, kurios jame neturėtų būti.

Asmeninis nukentėjusiojo pareiškimas bus panaudotas teisme, jeigu bus nustatyta, kad kaltinamasis yra kaltas, arba jeigu jis prisipažins kaltas. Su pareiškimu susipažins prokuroras, kaltinamasis, jo teisinis atstovas ir teisėjas. Jeigu asmuo nuteisiamas už nusikalstamą veiką, teismas, skirdamas bausmę, turi atsižvelgti į atitinkamas asmeninio nukentėjusiojo pareiškimo dalis. Kai kuriais atvejais į pareiškimą gali būti neįmanoma atsižvelgti, pavyzdžiui, jeigu bylą teismas išnagrinėja labai greitai. Jeigu kaltinamasis anksti prisipažįsta kaltas, byla išnagrinėjama pirmajame teismo posėdyje.

Kokią informaciją gausiu teismo nagrinėjimo metu?

Turite teisę:

- kad jus nepagrįstai nedelsiant informuotų apie bet kurio posėdžio, kuriame svarstomos užstato sąlygos (bet kurios aktualios užstato sąlygos ir aktualūs šių užstato sąlygų pakeitimai), rezultatą ir jo motyvus;
- kad jūs Nukentėjusių ir liudytojų priežiūros skyrius jus informuotų apie bet kurio baudžiamųjų bylų teismo posėdžio datą, vietą ir rezultatą;
- kad jus informuotų, jeigu įtariamojo atžvilgiu yra išduotas arešto orderis, ir informuotų apie posėdžio rezultatą, jeigu įtariamasis pakartotinai suimamas. Jeigu įtariamasis pakartotinai suimamas po to, kai buvo išduotas orderis, jis paprastai netrukus dalyvauja teismo posėdyje;
- tais atvejais, kai įtariamasis neprisipažįsta kaltas, aptarti su Nukentėjusių ir liudytojų priežiūros skyriumi savo galimus poreikius ir, prireikus, gauti nukreipimą į atitinkamą paramos grupę arba agentūrą.

Jeigu teismo bylos nagrinėjimo metu esate liudytojas, turite teisę:

- prašyti teismo darbuotojų leidimo įteikti teismo pastatą per kitą įėjimą negu įtariamasis ir jo šeima bei draugai;
- jeigu pagal aplinkybes įmanoma – susitikti su prokuratūros prokuroru ir pateikti jam klausimų apie teismo procesą. Jeigu įmanoma, prokuratūra nurodys, kiek laiko jums gali tekti laukti iki parodymų davimo;
- kai tik įmanoma – gauti prokuratūros prokuroro paaiškinimą, ar procesą tą dieną bus vėluojama pradėti ir kiek laiko, tikėtina, teks laukti;
- laukti ir sėdėti patalpoje, atskirtoje nuo įtariamojo ir jo šeimos bei draugų – kai tik įmanoma, tai užtikrins teismas;
- reikalauti, kad jums būtų taikomos specialiosios priemonės, kai teismas yra priėmęs nurodymą jas skirti;
- reikalauti, kad jums teisme būtų paskirtas kontaktinis asmuo – kad galėtumėte sužinoti, kas vyksta byloje teismo posėdžio metu.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 14/03/2019

3 - Mano teisės pasibaigus teismiam nagrinėjimui

Ar galiu apskųsti sprendimą?

Nukentėjusieji neturi teisės apskųsti nusikaltimo vykdytojo atžvilgiu priimto apkaltinamojo nuosprendžio ar bausmės.

Kokios yra mano teisės paskelbus nuosprendį?

Po teismo bylos nagrinėjimo turite teisę:

- kad jums kompensuotų išlaidas, kurios, prokuratūros sprendimu, yra jums sumokėtinos, jeigu dalyvavote teismo posėdyje ir davėte parodymus;
- kad Nukentėjusių ir liudytojų priežiūros skyrius jus informuotų apie teismo bylos nagrinėjimo rezultatą, o jeigu įmanoma – kad pateiktų ir trumpą sprendimo motyvų santrauką;
- kad Nukentėjusių ir liudytojų priežiūros skyrius jus nukreiptų į paramos aukoms tarnybas, jeigu tai yra aktualu ir jeigu tokios tarnybos veikia.

i) Jeigu pateikiamas pareiškimas, kuriuo Karūnos teismui (angl. Crown Court) apskundžiamas Magistratų teismo (angl. Magistrates' Court) nuosprendis arba bausmė.

Turite teisę, kad Nukentėjusių ir liudytojų priežiūros skyrius jums pateiktų šią informaciją:

- pranešimą apie pateiktą apeliacinį skundą;

- bet kurio teismo posėdžio datą, laiką ir vietą;
- apeliacinio skundo rezultata, įskaitant pradinio nuosprendžio pakeitimus.

Taip pat turite teisę:

- laukti ir sėdėti teismo patalpoje, atskirtoje nuo apeliacinio skundo teikėjo ir jo šeimos bei draugų. Kai tik įmanoma, tai užtikrina teismas;
- gauti kontaktinio asmens Karūnos teisme duomenis;
- gauti informaciją apie paramos aukoms tarnybas, kai tai yra aktualu ir kai tokios tarnybos veikia.

ii) Jeigu pateikiamas pareiškimas, kuriuo Apeliaciniam teismui (angl. Court of Appeal) apskundžiamas nuosprendis arba bausmė, arba Jungtinės Karalystės Aukščiausiajam Teismui (angl. Supreme Court) pateikiamas pareiškimas arba apeliacinis skundas baudžiamojoje byloje teisės aspektu.

Turite teisę, kad Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius jums pateiktų šią informaciją:

- informaciją apie tai, kad apeliacinio skundo teikėjui suteikta teisė teikti apeliacinį skundą;
- informaciją apie bet kurio teismo posėdžio datą, laiką ir vietą;
- informaciją apie tai, ar iki apeliacinio skundo pateikimo apeliacinio skundo teikėjas bus paleidžiamas už užstatą arba ar buvo pakeistos užstato sąlygos;
- naujausią informaciją apie posėdžių datų pakeitimus;
- Baudžiamųjų bylų apeliacinio skyriaus arba Jungtinės Karalystės Aukščiausiojo Teismo kontaktinio asmens duomenis;
- informaciją apie apeliacinio skundo rezultata. Tai apima bet kokius pradinio nuosprendžio pakeitimus;
- informaciją apie jūsų teisę laukti ir sėdėti teismo patalpoje, atskirtoje nuo apeliacinio skundo teikėjo ir jo šeimos bei draugų. Kai tik įmanoma, tai užtikrina teismo darbuotojai. Apeliacinio skundo teikėjas Aukščiausiojo Teismo posėdžiuose dalyvauja tik retais atvejais. Jumis bus specialiai pasirūpinta, jeigu dalyvauja apeliacinio skundo teikėjas ir jūs nepageidaujate sėdėti teismo salėje;
- informaciją apie jūsų teisę prašyti Baudžiamųjų bylų apeliacinio skyriaus ar Jungtinės Karalystės Aukščiausiojo Teismo darbuotojų pateikti jums teismo sprendimo byloje, kai jis paskelbiamas, kopiją.

Kai duodamas leidimas pateikti apeliacinį skundą, jeigu esate gedintis artimasis giminaitis, kriterijus atitinkančioje byloje turite teisę, kad jums pasiūlytų susitikimą su prokuratūros atstovu, kuris jums paaiškintų apeliacinio skundo teikimo ir teismo procesų pobūdį.

Baudžiamųjų bylų peržiūros komisija

Gavusi nusikaltimo vykdytojo prašymą, Baudžiamųjų bylų peržiūros komisija peržiūri apkaltinamuosius nuosprendžius ir bausmes, skiriamus asmeniui už padarytą nusikalstamą veiką. Komisija gali iš naujo apskūsti apkaltinamąjį nuosprendį ar bausmę, jeigu yra naujos informacijos arba naujas argumentas, kuris gali reikšti, kad apkaltinamasis nuosprendis yra nepatikimas arba numatyta bausmė yra per ilga. Komisija iš nuteistųjų kasmet gauna apie 1 000 prašymų ir apie 30–40 bylų iš naujo apskundžia. Peržiūrdama bylą, Komisija įvertina galimą poveikį jums ir sprendžia, ar turėtumėte būti informuojamas. Komisija nurodo savo sprendimų motyvus dėl ryšio su jumis palaikymo formos ir atitinkamais atvejais apie tuos sprendimus praneša policijai.

- Turite teisę, kad Komisija jus informuotų, jeigu ji mano, jog esama pagrįstų perspektyvų, kad būsima peržiūra bus jums aktuali.
- Jeigu Komisija nusprendžia, kad tikslinga su jumis susisiekti peržiūros metu, Komisija jums praneša, kad prašymas buvo gautas ir kad byla peržiūrima. Po peržiūros Komisija sprendžia, ar apkaltinamasis nuosprendis arba bausmė turėtų būti perduoti svarstyti teismams, ir jums praneša apie savo sprendimą, nebent jūs konkrečiai paprašėte jūsų neinformuoti.
- Jeigu Komisija nusprendžia, kad peržiūros metu su jumis susisiekti netikslinga, tačiau vėliau nusprendžia perduoti apkaltinamąjį nuosprendį ar bausmę svarstyti teismams, preziumuojama, kad Komisija jus informuos apie perdavimą.

Ar turiu teisę į paramą ar apsaugą, pasibaigus teisminiam nagrinėjimui? Kiek laiko?

- Paramos aukoms paslaugomis turite teisę naudotis bet kuriuo metu, neatsižvelgiant į tai, ar pranešėte apie nusikaltimą, taip pat pasibaigus nusikalstamos veikos tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui.

Kokia informacija man bus suteikta, jei nusikaltimo vykdytojui bus paskelbtas nuosprendis?

- Turite teisę, kad Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius jus informuotų apie įtariamajam paskirtą bausmę (jeigu jis nuteisiamas). Tai apima trumpą paaiškinimą apie bausmės reikšmę ir poveikį.
- Turite teisę būti nukreiptas į prokuratūrą, kuri atsakys į jūsų galimus klausimus apie bausmę, į kuriuos negali atsakyti Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius.
- Be minėtųjų teisių, jeigu esate gedintis artimasis giminaitis, kriterijus atitinkančioje byloje taip pat turite teisę, kad jums pasiūlytų susitikimą su prokuratūros atstovu, kuris jums paaiškintų skirtą bausmę. Šis susitikimas paprastai vyksta teisme.

Ar man bus pranešta, jei nusikaltimo vykdytojas bus paleistas (įskaitant paleidimo nesuėjus terminui arba lygtinio paleidimo atvejus) arba pabėgs iš kalėjimo?

Jeigu nusikaltimo vykdytojas nuteisiamas laisvės atėmimo bausme, jam skiriamas priverstinis gydymas arba probacijos valdybos (angl. *Probation Board*) priežiūra, turite teisę, kad Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius jus informuotų apie galimybes naudotis po nuteisimo taikoma atitinkama nukentėjusiųjų informavimo sistema. Taip pat turite teisę prašyti Nukentėjusiųjų informavimo skyriaus (angl. *Victim Information Unit*) suteikti jums tam tikrą informaciją. Šis skyrius, kurį administruoja Šiaurės Airijos probacijos valdyba, koordinuoja bendrą nukentėjusiųjų tarnybą, kuri apima visas tris nukentėjusiųjų informavimo sistemas. Minėtosios trys sistemos yra nukentėjusiųjų informavimo kalinių paleidimo atveju sistema (angl. *Prisoner Release Victim Information Scheme*, PRVIS), Šiaurės Airijos probacijos valdybos nukentėjusiųjų informavimo sistema (angl. *Probation Board Victim Information Scheme*) ir asmenų, nukentėjusių nuo psichikos sutrikimų turinčių nusikaltėlių, informavimo sistema (angl. *Mentally Disordered Offenders Victim Information Scheme*). Šios sistemos siejamos su:

- nusikalstamą veiką padariusiais jaunais asmenimis, kuriems buvo skirta laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atitinkanti bausmė, taip pat asmenimis, nuteistais už sunkią nusikalstamą veiką arba Karūnos teismo nuteistais laisvės atėmimo bausme, ją atliekant Jaunų nusikaltėlių centre (kai jaunam nusikalstamą veiką padariusiam asmeniui sueina 18 metų). Įkalinimo įstaigų sistema taip pat skirta suaugusiems nusikalstamą veiką padariusiems asmenims (18 metų ir vyresniams), kuriems skiriama šešių mėnesių arba ilgesnė laisvės atėmimo bausmė;
- nusikalstamą veiką padariusiais asmenimis, kuriems skiriama bausmė, apimanti Šiaurės Airijos probacijosvaldybos vykdomą priežiūrą, ir
- nusikalstamą veiką padariusiais asmenimis, kuriems skiriamas priverstinis gydymas kartu su laisvės apribojimu.

Nukentėjusiųjų informavimo kalinių paleidimo atveju sistema (angl. PRVIS)

Jeigu užsiregistruojate šioje sistemoje, turite teisę, kad Nukentėjusiųjų informavimo skyrius (jeigu jis buvo informuotas apie sprendimą arba rezultata) be nepagrįsto delsimo jums nurodytų:

- metus ir mėnesį, kada tikimasi paleisti kalinį iš įkalinimo įstaigos arba kada kalinys įgys teisę, kad būtų apsvarstyta jo laikino paleidimo galimybė;
- kada svarstoma kalinio laikino paleidimo galimybė;
- bet kurį priimamą sprendimą, susijusį su laikinu paleidimu, ir
- visas žinomas kalinio paleidimo sąlygas arba laikinam paleidimui taikomas sąlygas ir visus jų pažeidimus, dėl kurių kalinys gražinamas į įkalinimo įstaigą, nebent pasidalijimas šia informacija kam nors keltų pavojų arba yra nustatyta rizika, kad dėl tokio informavimo gali būti padaryta žala nusikaltimo vykdytojui.

Tais atvejais, kai kaliniams yra skirta laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, neriboto laikotarpio laisvės atėmimo bausmė arba išplėstinė laisvės atėmimo bausmė ir lygtinio paleidimo komisarai gali svarstyti paleidimo galimybę, jūs turite teisę, kad Nukentėjusiųjų informavimo skyrius jus informuotų apie tai, kada svarstoma galimybė kalinį paleisti. Jūs taip pat turėsite teisę (per Nukentėjusiųjų informavimo skyrių) išreikšti lygtinio paleidimo komisarams savo požiūrį į paleidimą, kol tokio kalinio paleidimas dar nėra apsvarstytas. Taip pat turite teisę būti informuojamas apie lygtinio paleidimo komisarų sprendimą ir, jeigu yra priimtas sprendimas kalinį paleisti, turite teisę sužinoti taikomas paleidimo sąlygas.

Taip pat turite teisę, kad jums suteiktų galimybę pateikti savo požiūrį Nukentėjusiųjų informavimo skyriui arba užregistruoti jūsų nuogaštavimus dėl jūsų asmeninio saugumo ir kad šie argumentai būtų apsvarstyti atliekant vertinimą, kai nusikaltimo vykdytojas prašo jį laikinai paleisti arba kai jį planuojama paleisti lygtinai.

Labai retais atvejais informuoti jus apie paleidimą gali būti įmanoma tik tada, kai kalinys jau yra paleistas. Labai mažai tikėtina atveju, kai jūsų byloje nusikaltimo vykdytojas pabėga iš įkalinimo įstaigos, turite teisę, kad policija arba įkalinimo įstaigos tarnyba

be nepagrįsto delsimo jus apie tai informuotų, nebent pasidalijimas tokia informacija kam nors keltų pavojų arba yra nustatyta rizika, kad suteikus tokią informaciją gali būti padaryta žala nusikaltimo vykdytojui. Taip pat turite teisę, kad policija arba įkalinimo įstaigos tarnyba jus informuotų apie visas priemones, kurių imtasi jums apsaugoti.

Šiaurės Airijos probacijos valdybos nukentėjusiųjų informavimo sistema

Jeigu užsiregistruojate šioje sistemoje, turite **teisę**, kad Nukentėjusiųjų informavimo skyrius (jeigu jis buvo informuotas apie sprendimą arba rezultata) be nepagrįsto delsimo jums nurodytų:

- kaip planuojama administruoti bylą;
- kokia ir kokios trukmės priežiūra bus taikoma nusikaltimo vykdytojui ir kokios šios priežiūros sąlygos (įskaitant galimus jų pakeitimus);
- kokios papildomos sąlygos taikomos priežiūrai, įskaitant sąlygų pakeitimus;
- kiek valandų truks viešieji darbai (kai jie yra numatyti) ir
- kokios dar bausmės yra susijusios su byla.

Taip pat turite teisę pasirinkti, kaip norite gauti šią informaciją (pavyzdžiui, per asmeninį pokalbį, telefonu arba raštu), ir aptarti galimus savo nuogąstavimus su Nukentėjusiųjų informavimo skyriaus darbuotoju. Tam tikrais atvejais skyrius jums taip pat suteiks galimybę išreikšti savo požiūrį ir nuogąstavimus nukentėjusiojo pranešime, kad juos galėtų apsvarstyti lygtinio paleidimo komisari.

Asmenų, nukentėjusių nuo psichikos sutrikimų turinčių nusikaltėlių, informavimo sistema

Ši sistema teikia informaciją apie visus svarstomus nusikaltimo vykdytojo laikino išrašymo iš ligoninės laikotarpius ir jo sąlyginį arba besąlyginį išrašymą iš ligoninės. Jeigu užsiregistruojate šioje sistemoje, turite teisę, kad Nukentėjusiųjų informavimo skyrius (jeigu jis buvo informuotas apie sprendimą arba rezultata) be nepagrįsto delsimo jums nurodytų:

- kada planuojama svarstyti laikino išrašymo iš ligoninės laikotarpį;
- kad per ateinančias kelias savaites planuojama nusikaltimo vykdytoją tam tikram laikotarpiui arba visam laikui išrašyti iš ligoninės, ir kokios jums aktualios bendrosios sąlygos bus taikomos, ir
- kokios aktualios sąlygos bus taikomos iš ligoninės išvykstančiam nusikaltimo vykdytojui.

Taip pat turite teisę, kad jums būtų suteikta galimybė raštu išreikšti savo požiūrį Nukentėjusiųjų informavimo skyriui apie tai, kokį poveikį siūlomas laikinas išrašymas iš ligoninės gali turėti jūsų saugumui arba gerovei ir kokios sąlygos galėtų būti taikomos iš ligoninės išvykstančiam nusikaltimo vykdytojui.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujijimas: 14/03/2019

4 - Kompensacija

Kokia procedūra taikoma reikalavimui, kad nusikaltimo vykdytojas atlygintų žalą (pvz., teismo byla, civilinis ieškinys, civilinis ieškinys baudžiamojoje byloje)?

Jeigu nukentėjote nuo smurtinio nusikaltimo, gali būti, kad turite teisę reikalauti žalos atlyginimo. Įvykus incidentui, turėtumėte kuo greičiau apie jį pranešti policijai, nebent esama pagrįstų priežasčių to nedaryti, ir turėtumėte per dvejus metus (nuo incidento, kurio metu buvote sužalotas, dienos) pateikti prašymą atlyginti žalą. Dvejų metų terminas gali būti panaikintas, jeigu kompensavimo tarnybos mano, kad vėluojama dėl pagrįstos priežasties ir terminą verta panaikinti siekiant teisingumo. Daugiau informacijos apie žalos atlyginimą nukentėjusiesiems nuo smurtinių nusikaltimų galima rasti adresu <http://www.nidirect.gov.uk/articles/compensation-criminal-injuries>.

Teismo priteistas žalos atlyginimas

Magistratų teismas (angl. *Magistrates' Court*) gali priteisti žalos atlyginimą iki didžiausios 5 000 GBP ribos už kiekvieną kaltinimą. Karūnos teismas (angl. *Crown Court*) turi neribotus įgaliojimus, tačiau turėtų atsižvelgti į nusikaltimo vykdytojo turtinę padėtį.

Priteisiama tokia žalos atlyginimo suma, kurią teismas laiko tinkama, atsižvelgdamas į visus įrodymus ir prokuratūros bei gynybos advokatų pareiškimus.

Teismai nurodymams atlyginti žalą skiria didelį dėmesį ir turi pateikti motyvus tais atvejais, kai tokių nurodymų nepriima.

Teismas nusikaltimo vykdytojui nurodė man atlyginti žalą ir (arba) sumokėti kompensaciją. Kaip užtikrinti, kad nusikaltimo vykdytojas sumokėtų?

Nurodymų atlyginti žalą vykdymas yra teismo prerogatyva.

Jei nusikaltimo vykdytojas nemoka, ar gali valstybė man atlikti išankstinį mokėjimą? Kokiomis sąlygomis?

Ne, teismo priteistas žalos atlyginimas Šiaurės Airijoje iš anksto nemokamas.

Ar turiu teisę į kompensaciją iš valstybės?

Jūs galite turėti tokią teisę pagal Kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus sistemą (angl. *Criminal Injuries Compensation Scheme*), daugiau informacijos pateikta adresu <https://www.nidirect.gov.uk/articles/compensation-criminal-injuries>.

Ar turiu teisę į kompensaciją, jei nusikaltimo vykdytojas nenuteisiamas?

Pagal Kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus sistemą jūs vis tiek galite turėti teisę gauti išmoką, net jeigu į jus pasikėsinęs asmuo nėra žinomas arba nėra nuteistas. Daugiau informacijos pateikta adresu <https://www.nidirect.gov.uk/articles/compensation-criminal-injuries>.

Ar turiu teisę į specialią išmoką, kol laukiu sprendimo dėl mano pateikto ieškinio dėl kompensavimo?

Jeigu kompensavimo tarnybos nusprendė, kad turite teisę gauti mokėjimą, tačiau jie negali priimti galutinio sprendimo, jie gali apsvarstyti galimybę skirti laikiną išmoką. Jeigu jie negali priimti galutinio sprendimo, tikėtina, kad jie laukia, kol paaiškės ilgalaikiai jūsų sužalojimo padariniai.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 14/03/2019

5 - Mano teisės į paramą ir pagalbą

Esu nusikaltimo auka. Į ką turiu kreiptis dėl paramos ir pagalbos?

Informaciją apie netoliese veikiančias paramos tarnybas teikia organizacija *Victim Support NI*. Žr. Nukentėjusiųjų chartiją (angl. *Victim Charter*) ir Liudytojų chartiją (angl. *Witness Charter*). <http://www.victimsupportni.com/>

Paramos aukoms karštoji linija

Nukentėjusiųjų informavimo tarnyba turi nukentėjusiųjų informavimo telefono liniją: +44 808 168 9293.

Ar parama aukoms teikiama nemokamai?

Taip.

Kokio pobūdžio paramą galiu gauti iš valstybinių tarnybų ar institucijų?

Policija bei Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius jums turi suteikti informaciją, kur ir kaip gauti konsultaciją arba paramą, įskaitant galimybes gauti medicinos pagalbą, specialistų pagalbą (pvz., psichologinę paramą) ir alternatyvų būstą.

Kokio pobūdžio paramą galiu gauti iš nevyriausybinių organizacijų?

Daugelis nevyriausybinių ir labdaros organizacijų nacionaliniu, regioniniu ir vietos mastu gali nukentėjusiesiems suteikti pagalbą, paramos konsultacijas, teises konsultacijas ir kitas bendrąsias ir specializuotas paslaugas.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 14/03/2019